

אין בקי אין לשמה 31. גיטין ב. "מ"ט רבה אמר" עד ב: "ולרבה דאמר"

מ"ט? רבה אמר לפי שאין בקי אין לשמה, רבא אמר: לפי שאין עדים מצויין לקיימו. מאי בינייהו? איכא בינייהו, דאתיוהו בי תרי; אי נמי, ממדינה למדינה בארץ ישראל; אי נמי, באותה מדינה במדינת הים

2. זבחים ב: "אמר ליה רבינא לרב פפא" עד "וזבחים בסתמא כשרים מנלן" "וגבי גט בסתמא כסוף מנלן" עד ג. "תו רמי מלתא"

אמר ליה רבינא לרב פפא: לא הוית גבן באורתא בתחומא בי חרמך, דרמי רבא מילי מעלייתא אהדדי ושני להו. מאי מילי מעלייתא? תנן: כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כו', טעמא דשלא לשמן, הא סתמא - עלו נמי לבעלים לשם חובה, אלמא סתמא נמי כלשמן דמי; ורמיניה: כל הגט שנכתב שלא לשם אשה - פסול, וסתמא נמי פסול! ושני: זבחים בסתם לשמן עומדין, אשה בסתמא לאו לגירושין עומדת. וזבחים בסתמא כשירין מנלן? אילמא מהא דתנן: כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כו', ולא קתני שלא נזבחו לשמן, גבי גט נמי הקתני: כל הגט שנכתב שלא לשם אשה - פסול, ולא קתני שלא נכתב לשם אשה - פסול. אלא מהא, דתנן: כיצד לשמן ושלא לשמן? לשם פסח ולשם שלמים, טעמא דאמר לשם פסח ולשם שלמים, הא לשם פסח וסתמא - כשר, אלמא סתמן כלשמן דמי; דילמא שאני התם, דאמר: כל העושה - על דעת ראשונה הוא עושה! אלא מסיפא: שלא לשמן ולשמן? לשם שלמים ולשם פסח, טעמא דאמר לשם שלמים ולשם פסח, הא סתמא ולשם פסח - כשר; דילמא שאני התם, דאמר: יוכיח סופו על תחילתו! אי נמי, איידי דתנא לשמן ושלא לשמן, תנא נמי שלא לשמן ולשמן! אלא מהא, לשם ששה דברים הזבח נזבח: לשם זבח, לשם זבוח, לשם שם, לשם אשים, לשם ריח, לשם ניחוח, והחטאת ואשם - לשם חטא; א"ר יוסי: אף מי שלא היה בלבו לשם אחת מכל אלו - כשר, שתנאי בית דין הוא, אתנו בית דין דלא לימא לשמו, דילמא אתי למימר שלא לשמו; ואי סלקא דעתך סתמא פסול, קיימי בית דין ומתני מילתא דמיפסיל ביה? וגבי גט דסתמא פסול מנלן? אילמא מהא דתנן: היה עובר בשוק ושמע סופרים מקרין איש פלוני גירש פלונית ממקום פלוני, ואמר: זה שמי וזה שם אשתי - פסול לגרש בו; דילמא כדרב פפא, דאמר רב פפא: הכא בסופרים העשויין להתלמד עסקינן, ולא איכתוב לשום כריתות כלל! אלא מהא יתר על כן, כתב לגרש את אשתו ונמלך, מצאו בן עירו ואמר לו: שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך - פסול לגרש בו; דילמא שאני התם, דאינתיק ליה לשם גירושין דהוא! אלא מהא: יתר על כן, יש לו שתי נשים ששמותיהן שוות, כתב לגרש את הגדולה - לא יגרש בו את הקטנה; דילמא שאני התם, דאינתיק ליה לשם גירושין דהיא! אלא מהא: יתר על כן, אמר ללבלר: כתוב ולא יזה שארצה אגרש - פסול לגרש בו; דילמא שאני התם, דאין ברירה! אלא מהא: הכותב טופסי גיטין - צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה ומקום העדים ומקום הזמן, ואמר רב יהודה אמר שמואל: אף צריך שיניח מקום הרי את מותרת לכל אדם

3. תוספות גיטין ב: ד"ה לפי (הראשון)

לפי שאין בקי אין לשמה - וא"ת מאי שנא לשמה דאין בקי אין משאר הלכות גיטין כגון מחובר ושינה שמו ושמה ונכתב ביום ונחתם בלילה ואין לומר דנקט לשמה דשכיח טפי דמשכח גט ששמו כשמו ושמה כשמה ומשדר לה וגם הסופר שרגיל לכתוב טופסי גיטין אגב שיטפיה מישתלי וכתב שמו ושמה וה"ה שאר הלכות גיטין זה אינו דהא אמר לקמן (דף ט: ט) בג' דרכים שוו גיטי נשים לשחרורי עבדים ופריך והא איכא לשמה בשלמא לרבה היינו מוליך ומביא אלא לרבא קשיא ותו בין לרבה בין לרבא הא איכא מחובר אלמא לרבה דוקא נקט לשמה בכלל מוליך ומביא ולא נקט מחובר ומפרש ר"ת דבכל הלכות גיטין בקי אין אלא דהך דרשה דוכתב לה לשמה אינה נראית להם עיקר דרשה ואין בקי אין פירוש אין חוששין לדרשה דלשמה ולאחר שלמדו דלקמן פירוש לאחר שקיבלוה והא דפ"ה דממילא שיילין ליה אי הוה לשמה ואמר אין אין נראה דלא משתמיט בשום דוכתא שיהא צריך לישאל ועוד דאם כן לימא איכא בינייהו אם צריך לישאל ואומר ר"י דסתמא לשמה קא מסהיד כדפירש בקונטרס נמי בסמוך והא דאמר לקמן מי קתני בפני

נכתב ובפני נחתם לשמה נהי דסתמא לשמה משמע מכל מקום כיון דעיקר תקנה משום לשמה הוא הוה ליה למימר בהדיא.

4. רמב"ן גיטין ב. ד"ה מאי טעמא רבה אמר "עוד יש לי לומר" עד "ואי קשיא לך"

גמ' מ"ט רבה אמר לפי שאין בקיאיין לשמה. איכא למידק וליחוש נמי לשאר דברים הפוסלין בו, דהא איכא מחובר והא איכא נכתב ביום ונחתם בלילה והא איכא שלא אמר לסופר כתוב ולעדים חתומו, ואיכא למימר סתם ספרי דדייני מפקע פקיעי ודברים הללו דברים המסורין לסופרי הדיינים הם הילכך ליכא למיחש, אבל לשמה איכא למיחש דילמא איהו שקליה מבר מאתיה דשמיה כשמיה, והיינו דאמרינן בגמרא סתם ספרי דייני מיגמר גמירי ורבנן הוא דאצרוך פי' משום חששא זו דדילמא אשכח בר מאתיה דשמיה כשמיה ושקליה מיניה, ואע"פ שלא היה לנו לחוש לכך שאין חוששין לשני יוסף בן שמעון אא"כ הוחזקו, כיון שיש לחוש למיעוטא דמיעוטא דספרי דלא גמירי אי נמי דאיהו גופיה כתביה ולדלמא אשכחיה בר מאתיה אצרוך רבנן למיחש לה למילתא, עוד יש לי לומר דנכתב ביום ונחתם בלילה שהוא דבר הנוהג בשטרות הכל יודעים דשטרי חוב המוקדמין פסולין, וכן לא אמר לסופר כתוב אף בשטרות הוא נהוג ואין סופר ועדים כותבים וחותמים גט לאשתו של זה שלא במצותו, ועוד י"ל דכל שכותב וחותם שלא במצות המגרש שלא לשם גירושין הוא והכי מוכח בפ' שני וכדבעין לפרושי קמן (כ"ג א'), הילכך בכלל לשמה הוי אבל מחובר לא שכיח כלל ולא חששו אלא לשמה שהוא מצוי וטועין בו.

5. גיטין עא: משנה

מתני'. אמרו לו נכתוב גט לאשתך ואמר להן כתובו, אמרו לסופר וכתב ולעדים וחתמו, אע"פ שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו וחזר ונתנו לה - הרי הגט בטל, עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו.

6. תוספות גיטין ט. ד"ה אע"פ מתחילת דבריהם עד "ועוד בפסולין לעדות"

אע"פ שחותמיהן עובדי כוכבים כשרים חוץ מגיטי נשים - ואור"י דחותמיהן עובדי כוכבים יש לפסול אף ע"פ שכתבו ישראל דלאו בני כריתות נינהו כדאמרינן לקמן ועוד דבעינן לשמה ועובד כוכבים אדעתא דנפשיה קא עביד כדאמרינן בספ"ב (לקמן דף כג). ועוד דלאו בני שליחות נינהו דאין שליחות לעובד כוכבים ומדבעינן שיאמר לסופר לכתוב ולעדים חתומו משמע דבעי שליחות ועוד דפסולין לעדות ואפי' לרבי מאיר דלא הוה בעי למיפסל עבד לעדות משום דכתיב (דברים יט) שקר ענה באחיו ועבד אחיו הוא במצות אבל עובד כוכבים דלאו אחיו הוא פשיטא דפסול וכיון דלאו בני עדות נינהו היה ראוי אפילו כל שטרות העולים בערכאות של עובדי כוכבים לפסול מן התורה אפי' אותם העומדים לראיה אלא תקנתא דרבנן הוא היכא דקים לן בסהדותיהו שהוא אמת דלא מרעי נפשיהו ומ"מ שטר מתנה קאמר לקמן (דף י:): דחספא בעלמא הוא אע"ג דקים לן דקושטא קאמר משום דהרי אין כאן שטר ולמאי דמוקמינן לה בעדי מסירה ורבי אלעזר היכא דכתבו ישראל לא מיפסל אלא מטעם מזוייף מתוכו.

7. תוספות גיטין כב: ד"ה והא "וי"ל דלא בעינן שליחות" עד "והא דאמר בריש כל הגט"

והא לאו בני דיעה נינהו - לר' אלעזר פריך דר' מאיר לא חייש בכתיבה לשמה ומשני כשגדול עומד על גביו והא דתנן בפ"ק דחולין וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן כו' ואמרי' בגמ' (שם יב:): מאן תנא דלא בעי כוונה לשחיטה כו' התם מיירי כשאינו מלמדו לכיון לשחוט אלא ראה בעלמא אבל הכא מיירי שגדול עומד על גביו ומלמדו ומזהירו לעשות לשמה ולהכי נמי בפ' מצות חליצה (יבמות קד:) ממעט מחליצה חרש וחרשת לפי שאין בני קריאה וקטן משום דאיש כתוב בפרשה אבל מטעם דלאו בני כוונה נינהו לא פסיל להו אע"ג דאמר התם דחליצתו פסולה עד שיתכונו שניהם משום דב"ד מזהירין אותן לעשות לשמה והוי כגדול עומד על גביו ומיהו הכא בגדול עומד על גביו כשר אפי' בשוטה משום דמוכחא מילתא דקא עביד לשמה שכותב שמו ושמה ושם עירו ושם עירה אבל לענין חליצה אמרו בתוספתא דיבמות (פ"א) דשוטה לאו בר חליצה הוא אע"פ שב"ד מלמדין אותו דלא מינכרא מילתא דעביד לשמה כמו גבי גט וא"ת ואכתי הא לאו בני שליחות נינהו מאי מהני דגדול עומד על גביו וי"ל דלא בעינן שליחות בכתיבה דוכתב לאו אבעל קאי אלא אסופר והא דאמרינן לקמן (דף עא:): צריך שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו לאו משום שליחות אלא משום דכשלא צוה הבעל לא חשיב לשמה אלא חשיב סתמא ופסול דאשה לאו לגירושין קיימא כדאמרינן בריש זבחים (דף ב:): והא דאמר בריש כל הגט (לקמן כד:): ואי כתב רחמנא וכתב הוה אמינא למעוטי האי פירוש כתב לגרש את אשתו ונמלך דלאו איהו קא כתיב לה לא משום דהבעל צריך לכתוב אלא לפי שלא נכתב לגירושי דידהו אלא לאחר והא דאמר לעיל (דף כ.) יכלנא למיפסל לכולהו גיטא מ"ט אילימא משום דכתיב

וכתב והכא איהי קא כתבה ליה התם אונתן סמיך דבעינן שיכתוב בציוויו ויתן והכא אפילו נכתב בציוויו לא יהיב לה מידי דשלה הוא וא"ת והא לאו בני כריתות נינהו וי"ל דחשיבי בני כריתות הואיל ואם הגדיל הקטן ונשתפה השוטה הוו בני כריתות אבל קשה דמשמע דלא פסיל עובד כוכבים אלא משום דלדעתא דנפשיה קא עביד ותיפוק ליה דלאו בני כריתות נינהו ומה צריך נמי לאיתוויי ברייתא דעובד כוכבים פסול ונראה דלא שייך למיפסל משום דלאו בני כריתות נינהו במידי דלא בעי שליחות ולא לשם עדות דבמידי דשליחות הוא דאמרי' לקמן הכי דאין העבד נעשה שליח כו' או חתימה לר' מאיר שהיא לשם עדות פריך לעיל בפ"ק (ד' י:): גבי גיטין שחותמיהן עובדי כוכבים והא לאו בני כריתות נינהו אבל כתיבה לר"א דלא לשום עדות ולא לשם שליחות הוא אין לפסול משום דלאו בני כריתות נינהו דהא לא פסלי בפ"ב דע"ז (ד' כז.) מילה בעובד כוכבים משום דלאו בני מילה נינהו ועוד אומר רבינו יצחק דמצינן למימר דסוגיא זו אליבא דר"מ וס"ד דלר"מ נמי בעינן כתיבה לשמה מדרבנן דגזרי' כתיבה אטו חתימה ומוקי לה רב הונא בגדול עומד על גביו ומהני אפילו בשוטה טפי מבחליצה כיון דלא הוה אלא מדרבנן אבל לר' אלעזר דבעי כתיבה מדאורייתא לשמה לא מהני בשוטה גדול עומד על גביו כמו בחליצה ופריך רב נחמן מברייתא דקתני עובד כוכבים פסול ומשמע ליה דאתא כר' מאיר מדלא נקט לפסול אלא עובד כוכבים ומשני דעובד כוכבים לדעתיה דנפשיה הוא דקא עביד ופסול אפי' גדול עומד על גביו אפילו לרבי מאיר הדר אמר רב נחמן כו' וברייתא דקתני עובד כוכבים פסול רבי אלעזר היא ונקט עובד כוכבים לרבותא דאע"פ שהוא בן דעת יותר וה"ה דחרש שוטה וקטן דפסולין אי בעינן שליחות ואי לא בעינן שליחות נקט עובד כוכבים דפסול בכל ענין דאילו חרש שוטה וקטן כשרים בגדול עומד על גביו ומיהו שוטה ודאי פסול כמו בחליצה וכן משמע דאפילו לר' מאיר ס"ד דבעי כתיבה לשמה מדרבנן דהא לבתר דאוקי נמי מתניתין כר' מאיר פריך והא ודאי עובד כוכבים לדעתא דנפשיה קא עביד ועוד נראה דהשתא ס"ד דאפי' ר' מאיר בעי כתיבה לשמה מדאורייתא ובחתימה הוא דפליגי רבי מאיר סבר דוכתב דקרא קאי אחתימה נמי ור' אלעזר סבר דכתיבה לחודה קאי מדפריך רבא לרב נחמן וכתב לה לשמה מאי לאו כתיבת הגט כו' משמע דרבא היה בא להעמיד דברי רב הונא דאפילו כתיבה בעי ר' מאיר מוכתב ולפי זה פסול נמי כתיבה במחובר והא דתנן לעיל תלשו וחתמו ונתנו לה כשר מיירי כששייר מקום התורף והשתא פריך והא לאו בני דעה נינהו לכו"ע ומסיק רב נחמן דברייתא דקתני עובד כוכבים פסול כר' אלעזר ומתניתין רבי מאיר דלא בעי כתיבה לשמה ונקט חרש שוטה וקטן והוא הדין עובד כוכבים אי נמי לא נקט עובד כוכבים משום דרישא אתיא נמי כר' אלעזר ולדידיה דוקא חש"ו כשרין בגדול עומד על גביו אבל סיפא דדייקינן מדפסיל עובד כוכבים לענין הבאה מכלל דלענין כתיבה כשר אתיא כרבי מאיר ואתי שפיר דלא תיקשי אדדייק מדפסיל לעובד כוכבים לענין כו' אדרבה לידוק מדלא תני ליה ברישא דפסול אלא משום דרישא אתיא נמי לר' אלעזר כמו לרבי מאיר ופריך והא ודאי עובד כוכבים אדעתא דנפשיה קא עביד והוה ליה ליפסל לרבי מאיר לכל הפחות מדרבנן בגדול עומד על גביו.

8. גיטין כט. "תנן המביא בגט" עד "ואם אמר לו"

תנן: המביא גט בא"י וחלה - הרי זה משלחו ביד אחר, ורמינהו: אמר לשנים תנו גט לאשתי, או לשלשה כתבו גט ותנו לאשתי - הרי אלו יכתבו ויתנו; אינהו אין, אבל שליח לא! אמר אביי: התם טעמא מאי - משום בזיון דבעל, הכא בעל לא קפיד. רבא אמר: משום דמילי נינהו, ומילי לא מימסרן לשליח. מאי בינייהו? איכא בינייהו: שליח מתנה, ובפולוגתא דרב ושמואל, רב אמר: מתנה אינה כגט, ושמואל אמר מתנה הרי היא כגט

9. רא"ש הלכות ספר תורה (בסוף מסכת מנחות) סימן ג' "הר"ר ברוך ז"ל נסתפק" עד באמצע סימן ד' "וענין עבוד העורות"

ג וצריך שיעבד את העורות לשום ספר תורה כדאמרי' בפרק הניזקין (דף נד ב) ההוא דאתא לקמיה דר' אבהו אמר לו ספר תורה שכתבתי לפלוני גוילים שלו לא עבדתים לשמן. אמר לו מתוך שאתה נאמן להפסיד שכרך נאמן אתה להפסיד ספר תורה. והא דאמר בפרק נגמר הדין (דף מז ב) גבי פולוגתא דאביי ורבא באורג בגד למת דאביי סבר הזמנה מילתא היא ורבא סבר הזמנה לאו מילתא היא ומוקי פלוגתייהו (דף מח א) כתנאי דתניא גבי תפילין ציפן זהב או שטלה עליהן עור [של] בהמה טמאה פסולות. עור בהמה טהורה כשרות אף ע"פ שלא עבדן לשמן. ר' שמעון בן גמליאל אומר אף עור בהמה טהורה פסולות עד שיעבדן לשמן ופרש"י דרבא דאמר הזמנה לאו מילתא היא כרבנן דאמרי עיבוד אינו כלום ואביי כרשב"ג ולפיכך הוי הלכה כרבנן דלא בעי עיבוד לשמן. דקי"ל הלכה כרבא בר מיע"ל קג"ם. וקשה מההוא עובדא דפ' הניזקין דפסליה רבי(ע) אבהו לההוא ס"ת ומשמע דהכי הילכתא. ונראה לר"ת כפר"ח שפי"פ (פ) דאביי דאמר הזמנה מילתא היא כת"ק דלא בעי עיבוד לשמה. דהזמנה שעושין אח"כ לחתוך הקלף ולתקנו שיהא ראוי לכתיבה מילתא היא. ח ורבא כרשב"ג דהזמנת הקלף לא הוי דבר חשוב הלכך בעי עיבוד לשמה וכתב הר"ר ברוך ז"ל דאם העובד כוכבים מעבדו(צ) וישראל עומד על גביו ומסייעו יש בו ממש דעובד כוכבים עביד אדעתא דישאל טפי מכותי. (ק) דכותי אמר אנא גמירנא טפי מינך כדאיתא בספ"ק דמסכת ע"ז (דף כב א) ובענין זה התיירו הגאונים עיבוד עובד כוכבים. (ר) ואע"ג דבכתיבת גט אמרינן עובד כוכבים אדעתיה דנפשיה קעביד בפ"ב דגיטין (דף כג א) והרמב"ם ז"ל [פ"א מהל' תפילין] פסק אם עיבד עובד כוכבים פסולין אע"פ שאמר לו לעבד עור זה לשם ס"ת או לשם תפילין שהעובד כוכבים על דעת עצמו הוא עושה ולא על דעת השוכר אותו. לפיכך כל דבר הצריך מעשה לשמו אם עשהו עובד כוכבים פסול(ש) ונהגו העם כמ"ש הר"ר ברוך(ת) כי אין עבדנים ישראל מצויין

בכל המקומות. וכן הדעת מכרעת דבגט דבעינן שיכתוב כל תורף הגט לשמה וזה לא יעשה העובד כוכבים. ט אבל בעיבוד לא בעינן אלא תחלת העיבוד כשישים העור בתוך הסיד שיאמר אז אני עושה לשם ס"ת ואז יעשה העובד כוכבים לדעת ישראל כשאמר לו עשה כך. וכיוצא בזה מצינו בפ' אין מעמידין (דף כו ב) דרבי יהודה בעי מילה לשמה ואפלו הכי ימול עובד כוכבים ואל ימול כותי ולא אמרי' עובד כוכבים אדעתא דנפשיה קא עביד כיון דברגע נעשית ודאי הוא עושה על דעת מה שישראל אומר לו. וכן כ' בעל העיטור ז"ל דסגי בעובד כוכבים שיעבדנו לשמן. והר"ר ברוך ז"ל נסתפק אם צריך להוציא בשפתיו שהוא מעבדו לשם ס"ת או לשם תפילין או סגי במחשבה. וכן גבי כתיבת ס"ת תפילין ומזוזות. וכן כתיבת הגט דבעינן כתיבה לשמה או סגי במחשבה. לפי שמצינו פיגול(א) דכתיב ביה לא ירצה ובעיא דיבור (זבחים דף כז א)(ב) ותרומה ניטלת בלא דיבור רק במחשבה (תרומות פ"א) ובשליחות יד כתיב על כל דבר פשע(ג) והחושב לשלוח יד בפקדון חייב. הילכך טוב הוא להוציא בשפתיו בתחלת העיבוד(ד) ותו לא צריך

ד וכן כשמתחיל לכתוב ס"ת יאמר ס"ת זה אני כותב לשם קדושת תורת משה ותו לא צריך. יא אמנם בשעת כתיבת האזכרות(ה) צריך שיחשוב לשם קדושת השם. כדאמרינן בפרק הניזקין (דף נד ב) כל ס"ת[ב] שאין(ו) אזכרות שלה כתובין לשמן יג אינו שוה כלום. אע"פ שכל כתיבת התורה בעינן לשמה יש מעלה אחרת בכתיבת השם. יד וענין עיבוד העורות משמע בכליה תלמודא שהוא ע"י עפצים ועור מעובד בלא עפצים הוא הנקרא דפתרא. כדאמרינן בפרק המוציא יין (דף עט א) ובפ"ב דגיטין (דף כב א) דפתרא דמליח וקמיח ולא עפיץ ופסול לכתוב עליו ס"ת ומגילה דתנן בפ"ב דמגילה (דף יז א) כתב על הדפתרא פסולה והיינו טעמא משום דנקראת ספר. ובפ"ב דסוטה (דף יז א) אמרינן אין כותבין פרשת סוטה לא על הלוח ולא על הנייר ולא על הדפתרא אלא על המגילה שנאמר בספר. וכ"ש ס"ת שנקראת ספר בכמה מקומות. ואמרינן נמי בפ' המוציא יין [דף עט ב] כתבה על הנייר ועל המטלית פסולה וה"ה נמי לדפתרא. דחד טעמא נינהו משום דבעיא ספר. (ז) ואמרי' נמי התם על הקלף ועל הגויל ועל הדוכסוסטוס משמע אבל אדפתרא לא. ואמרי' נמי במסכת סופרים (פ"א) אין כותבין לא על הנייר ולא על הדפתרא וא"ת קלפים שלנו שאין אנו עושין אותן בעפצים היאך כותבין עליהן ס"ת וגיטין ובפ"ב דגיטין (דף יט ב) משמע דהאי דלא עפיץ פסול בגיטין משום דיכול להזדייףטו אומר ר"ת דתיקון סיד שלנו שמעבדין בו העורות הוא טוב כמו תיקון עפצים שלהן. דהא קמן שאין יכול להזדייף וגם בימי חכמי התלמוד היה להם תיקון אחר שאין יכול להזדייף חוץ מתיקון עפצים כדמוכח בפרק הקומץ רבה (דף לא ב) גבי קרע הבא בשני שיטין יתפור וכו' ומסיק התם הא דאפיצן והא דלא אפיצן אלמא שהיו כותבים ס"ת על קלף שאינו מעובד בעפצים וגם גיטין היו כותבין על קלף שאינו מעופץ מדאמר בפ"ב דגיטין (דף יט א) כתבו במי טריא ועפצא כשר. וע"כ מדכתבו בעפצים לא היה הקלף מעופץ(ח) דאין מי מילין ע"ג מי מילין:

NOTES